

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov **1/ B.**, so sídlom v B. a **2/ Z.**, so sídlom v N., o **umorenie zmieniek**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 21NcC 20/2002, o dovolaní B., so sídlom v B., Česká republika, v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. J. Č., advokátom v B., proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. novembra 2009 sp. zn. 13CoD 66/08, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie B., so sídlom v B., Česká republika **o d m i e t a .**

Navrhovateľom 1/ a 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II (súd prvého stupňa) uznesením z 28. mája 2004 č. k. 21 NcC 20/2002-84 vyhlásil za umorené:

1/ zmenku cudziu, na vlastný rad, ev. č. X, vystavenú 11. februára 2000 v Bratislave, splatnú 11. februára 2001 v Bratislave, SR, u V., pobočky B., výstavcu B., B., ČR, IČO: X, zastúpeného Ing. F. B., predsedom predstavenstva a Mgr. M. P., podpredsedníčkou predstavenstva, na zmenečnú sumu 175 000 000 Sk, akceptovanú zmenečníkom V., T., SR, IČO: X, zastúpenými riaditeľom Ing. S. J.,

2/ zmenku cudziu, na vlastný rad, ev. č. X, vystavenú 11. februára 2000 v Bratislave, splatnú 11. februára 2001 v Bratislave, SR, u V., pobočky B., výstavcu B., B., ČR, IČO: X, zastúpeného Ing. F. B., predsedom predstavenstva a Mgr. M. P., podpredsedníčkou predstavenstva, na zmenečnú sumu 175 000 000 Sk, akceptovanú zmenečníkom V., T., SR, IČO: X, zastúpenými riaditeľom Ing. S. J.,

3/ zmenku cudziu, na vlastný rad, ev. č. X, vystavenú 11. februára 2000 v Bratislave, splatnú 11. februára 2001 v Bratislave, SR, u V., pobočky B., výstavcu B., B., ČR, IČO: X, zastúpeného Ing. F. B., predsedom predstavenstva a Mgr. M. P., podpredsedníčkou predstavenstva, na zmenečnú sumu 50 000 000 Sk, akceptovanú zmenečníkom V., T., SR, IČO: X, zastúpenými riaditeľom Ing. S. J.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že uznesením z 5. septembra 2003 č. k. 21 NcC 20/002-20, vyveseným na úradnej tabuli súdu 16. septembra 2003, vyzval každého, kto má pri sebe citované zmenky, aby sa v lehote 2 mesiacov prihlásil na súde a zmenky predložil, resp. podal proti návrhu na ich umorenie námietky. Vzhľadom na to, že v súdom stanovenej lehote nedošlo k predloženiu zmienek, ani podaniu námietok, súd prvého stupňa na ďalší návrh podaný navrhovateľmi 3. decembra 2003 v zmysle § 185r ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej „O.s.p.“) vyhlásil zmenky za umorené.

Krajský súd v Bratislave (odvolací súd) uznesením z 30. novembra 2009 sp. zn. 13CoD 66/08 odvolanie B., so sídlom v B., Česká republika podané proti uzneseniu súdu prvého stupňa z 28. mája 2004 č. k. 21 NcC 20/2002-84 odmietol s odôvodnením, že bolo podané neoprávnenou osobou (§ 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p). Odvolací súd ako východiskovú riešil otázku, či odvolateľ má v prejednávanej veci postavenie účastníka konania, keďže vo svojom odvolaní tvrdil, že je z predmetných zmienek povinný plniť. Podľa odvolacieho súdu odvolateľ takéto postavenie nemá. V tejto spojitosti odvolací súd poukázal predovšetkým na to, že odvolateľ síce predmetné zmenky vystavil, avšak zároveň je i oprávneným subjektom z týchto zmienek. Zdôraznil, že Vrchní soud v Olomouci svojim rozhodnutím z 31. mája 2001 č. k. 4Cmo 287/2001-97 potvrdil predbežné opatrenie, ktorým bolo odvolateľovi uložené zdržať sa prevodu práv vyplývajúcich zo zmienek, ktoré sú predmetom umorovacieho konania. Z tohto dôvodu nemohlo dôjsť k platnej zmene v osobe oprávnenej z týchto zmienek. Taktiež podľa § 70 zákona č. 191/1950 Zb. uplynutím lehôt uplynula i premlčacia lehota pre prípadnú zodpovednosť vystaviteľa zmenky. Zároveň upozornil aj na to, že odvolateľ vo svojom odvolaní ani v písomných vyjadreniach nedeclaroval, že má umorované listiny v držbe. Vzhľadom na tieto skutočnosti odvolací súd dospel k záveru, že odvolateľ nie je účastníkom konania o umorenie predmetných zmienek.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie B., so sídlom v B.Česká republika, (ďalej „dovolateľ“). V dovolaní navrhol napadnuté uznesenie ako aj uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové konanie. Dovolateľ svoje dovolanie odôvodnil tým, že rozhodnutím a postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pretože súd s ním nekonal ako s účastníkom konania. Dovolateľ sa označil za účastníka konania o umorenie listín (v danom prípade zmeniek) buď podľa druhej definície tohto účastníctva (t. j. ako ten, kto je podľa listiny povinný plniť) alebo podľa tretej definície tohto účastníctva s vymedzením „ako osoba majúca listinu – zmenku v držbe počas časti konania“. Namietal, že nižšie súdy sa odvolávali len na strohú dikciu § 185k O.s.p., podľa ktorého vystaviteľ zmenky (paušálne) nie je účastníkom konania. Argumentoval, že z viacerých ustanovení čl. I zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb. (konkrétne jeho § 9 ods. 1 a 2, § 11 ods. 3, § 43 ods. 1, § 47 ods. 1, § 47 ods. 2 a § 49) vyplýva, že povinnosť plniť má, eventuálne môže mať, i vystaviteľ cudzej zmenky. Mal teda za to, že ako vystaviteľ predmetných zmeniek má nepochybne právo (i právny záujem) byť účastníkom konania o ich umorenie. Dovolateľ poukazoval i na znenie § 115 vyhlášky č. 66/1992 Zb. (platnej a účinnej v čase vydania uznesenia súdu prvého stupňa) a § 121 vyhlášky č. 543/2005 Z.z. (účinnnej od 1. januára 2006), v rozpore s ktorým mu súd prvého stupňa nedoručil uznesenie podľa § 185m ods. 2 O.s.p. a to i napriek vedomosti, že je vystaviteľom predmetných zmeniek a teda osobou, ktorá má k veci nejaký vzťah alebo by mohla vec objasniť. Ďalej dovolateľ uviedol, že po určitú dobu konania bol i osobou majúcou zmenky v držbe, poukázuc na list F. B. z 2. júla 2003 ako vtedajšieho vedúceho organizačnej zložky dovolateľa adresovaný Krajskému súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 1T 18/02, v ktorom sa uvádza, že sa rozhodol odovzdať tomuto súdu predmetné zmenky na účely trestného konania. Podľa dovolateľa to znamená, že po tomto dátume mal odvolací súd tieto zmenky v držbe a neobstojí tvrdenie súdu, že nemal vedomosť, kto je držiteľom zmeniek v čase umorovacieho konania pred i po inkriminovanom dátume, a že z uvedeného dôvodu ani nemohlo dôjsť k umoreniu zmeniek.

Navrhovateľ 1/ sa k podanému dovolaniu nevyjadril. Navrhovateľ 2/ vo svojom písomnom vyjadrení navrhol dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie podala oprávnená osoba.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 240 ods. 1 prvej vety O. s. p. účastník môže podať dovolanie do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni. Z citovaného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu môže podať *účastník konania*.

Aby dovolanie malo právne účinky, t.j. aby na jeho základe vznikli procesné vzťahy, s ktorými ráta Občiansky súdny poriadok, musí vyhovovať požiadavkám, ktoré tento predpis stanovuje. V ustanovení § 240 ods. 1 prvej vete O. s. p. sa stanovuje, že subjektom legitimovaným na podanie dovolania je *účastník*. Na podanie dovolania je teda procesne legitimovaný subjekt, ktorý bol účastníkom konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozhodnutím odvolacieho súdu.

Podľa § 90 O. s. p. účastníkmi konania sú navrhovateľ (žalobca) a odporca (žalovaný) alebo tí, ktorých zákon za účastníkov označuje.

Okruh účastníkov konania o umorenie listín (v danom prípade zmieniek), na ktorý sa vzťahuje druhá definícia účastníctva uvedená v § 90 O. s. p. („tí, ktorých zákon za účastníkov označuje“), je určený v § 185k O.s.p. tak, že nimi sú:

- 1/ navrhovateľ,
- 2/ ten, kto je podľa listiny povinný plniť,
- 3/ ten, kto má listinu v držbe,
- 4/ ten, kto podal námietky podľa § 185m ods. 2 O. s. p.

V prejednávanej veci dovolateľ *nie je* navrhovateľom a ani *nepodal* proti návrhu na umorenie predmetných zmieniek námietky, preto by postavenie účastníka mohol mať len v prípade splnenia niektorej zo zvyšných dvoch podmienok uvedených v citovanom

ustanovení, teda alebo postavenie uvedené pod 2/ – ten, kto je podľa listiny povinný plniť, alebo postavenie uvedené pod 3/ – ten, kto má listinu v držbe.

Ad postavenie uvedené pod 2/.

Dovolaateľ nemá ani postavenie účastníka uvedené pod 2/, teda nie je ten, kto je podľa listiny povinný plniť. Za osoby povinné zo zmenky plniť treba zásadne považovať všetky na zmenke podpísané osoby, ktoré sú v postavení tak priamych ako i nepriamych dlžníkov. Ako správne uvádza dovolateľ, vystaviteľ cudzej zmenky je taktiež osobou povinnou zo zmenky plniť, nakoľko má postavenie nepriameho dlžníka (porovnaj čl. I § 43 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. o postihu zo strany majiteľa zmenky proti vystaviteľovi, ak nebola zmenka zaplatená). V posudzovanej veci však bol vystaviteľ (dovolaateľ) v osobitnom postavení vyplývajúcom z toho, že *predmetné zmenky zneli na jeho vlastný rad* (čl. I § 3 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb.), čiže *bol zároveň i osobou oprávnenou na prijatie plnenia z týchto zmeniek* (remitentom). Totožnosť remitenta – zmenkového veriteľa a vystaviteľa v osobe dovolateľa, teda keď zmenkovo oprávnený a zmenkovo povinný sú jednou a tou istou osobou, znamená, že u takejto osoby nie je daná povinnosť plniť. Vzhľadom na to, že Vrchní soud v Olomouci svojim rozhodnutím z 31. mája 2001 sp. zn. 4Cmo 287/2001 potvrdil predbežné opatrenie, ktorým bolo dovolateľovi uložené zdržať sa prevodu práv vyplývajúcich z predmetných zmeniek, počas umorovacieho konania nemohlo dôjsť k ich platnému prevodu na inú osobu. Dovolaateľ teda nemohol stratiť *postavenie oprávnenej osoby z týchto zmeniek*, čo potom *vylučuje, aby bol z nich povinný plniť*. Túto skutočnosť /stav/ však v dovolaní vôbec nevzal dovolateľ do úvahy a svoje postavenie účastníka ako osoby povinnej zo zmeniek plniť nesprávne zakladal len na tom, že bol ich vystaviteľom. V spojitosti s tvrdením dovolateľa, že ako vystaviteľ zmeniek má právo (i právny záujem) byť účastníkom konania, dovolací súd pripomína, že v prípade konania o umorenie listín (teda i zmeniek) je okruh účastníkov vymedzený podľa druhej definície účastníctva, t. j. účastníkmi konania sú len tí, ktorých zákon za účastníkov označuje (§ 90 O.s.p.). Keďže vystaviteľ zmenky nie je v § 185k O.s.p. uvedený, nemôže mať dovolateľ len z tohto titulu (postavenia vystaviteľa) bez ďalšieho (bez splnenia podmienok v tomto ustanovení uvedených) postavenie účastníka konania o umorenie predmetných zmeniek.

Ad postavenie uvedené pod 3/.

V zmysle § 185k O.s.p. je účastníkom konania o umorenie zmenky i ten, kto *má* zmenku v držbe. Jedná sa teda o osobu, ktorá *zmenku práve drží*, a nepostačuje, ak ju len mala v držbe. Z kópie listu F. B. (podľa tvrdenia dovolateľa vtedajšieho vedúceho jeho organizačnej zložky) priloženého k dovolaniu vyplýva, že do 2. júla 2003 v trestnom konaní zatajoval, že má zmenky v držbe a až následne ich mal odovzdať Krajskému súdu v Bratislave. Odhliadnuc od skutočnosti, že táto komunikácia F. B. sa mala udiat' *v rámci* uvedeného *trestného konania*, i tento argument dovolateľa – v zhode s obsahom spisu – iba dokladá, že do uvedeného dátumu súd prvého stupňa nemal a ani nemohol mať vedomosť, že zmenky sú v držbe dovolateľa, a po tomto dátume (ako tvrdí aj sám dovolateľ) už v jeho držbe neboli. Nebol preto dôvod, aby súd prvého stupňa (a následne odvolací súd) s dovolateľom konal ako s účastníkom konania, a to aj keby neskôr v priebehu konania vyšla jeho predchádzajúca držba zmienek najavo.

So zreteľom na podané zistenia a posúdenie (závery) sa Najvyšší súd Slovenskej republiky stotožnil s názorom odvolacieho súdu, že dovolateľ nebol účastníkom konania v prejednávanej veci, preto jeho dovolanie podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. odmietol ako podané niekým, kto naň nie je oprávnený.

Dovolací súd vzhľadom na dôvod odmietnutia dovolania upozorňuje vo vzťahu k námietke dovolateľa o nedoručení mu uznesenia vydaného podľa § 185m ods. 2 O.s.p. súdom prvého stupňa, že okolnosť nerešpektovania podzákonnej normy – Spravovacieho poriadku pre okresné a krajské súdy o doručovaní tzv. ediktu postavenie účastníka konania o umorenie zmenky dovolateľovi nezakladá. Dovolací súd, pravdaže, nebol oprávnený skúmať vecnú stránku, či k umoreniu zmienek mohlo alebo nemohlo dôjsť, hoci i túto skutočnosť dovolateľ v dovolaní vytýkal.

V dovolacom konaní nebol dovolateľ úspešný, preto právo na náhradu trov konania vzniklo navrhovateľom ako účastníkom konania (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Keďže navrhovateľovi 1/ žiadne trovy nevznikli a navrhovateľ 2/ si ich náhradu neuplatnil (§ 151 ods. 1 prvá veta O.s.p.), súd im náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. júla 2011

JUDr. Milan D e á k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť:
Marta Hrčková